

Akademia Muzyczna im. Ignacego Paderewskiego w Poznaniu

Wydział Instrumentalny

Katedra Instrumentów Dętych

PRACA DOKTORSKA

**Egzemplifikacja roli trąbki w wybranych dziełach kompozytorów polskich XX i
XXI wieku.**

Damian Kurek

**Praca doktorska przygotowana pod kierunkiem
profesora Romana Grynia**

Poznań 2020

Streszczenie w języku polskim

Temat : Egzemplifikacja roli trąbki w wybranych dziełach kompozytorów polskich XX i XXI wieku.

Zainteresowanie muzyką współczesną komponowaną na trąbkę zrodziło się podczas przemyśleń, iż pomimo sporej liczby znakomitych kompozycji jest to nadal muzyka, po którą nie tylko trębacz, ale i muzykolodzy sięgają stosunkowo rzadko. Sytuacja ta przypomina w pewnym stopniu muzykę epoki baroku, w której powstało przecież wiele wybitnych dzieł, jednak wykonuje się zaledwie kilkadziesiąt najbardziej popularnych. Paradoks sytuacji, jest taki, iż właśnie dziś historia zatacza koło. W obecnych czasach bardzo trudno w programach recitali, lub programach konkursowych, znaleźć utwory na trąbkę polskich współczesnych kompozytorów, np. Krzysztofa Pendereckiego, Marcela Chyżyńskiego czy Krzysztofa Meyera. Bez trudu natomiast można znaleźć dzieła zagranicznych kompozytorów np. Henriego Tomasiego, Aleksandra Arutjuniana czy André Joliveta.

W pierwszym rozdziale poddano ogólnej analizie utwory komponowane na trąbkę przez polskich kompozytorów w XX i XXI. Wnioski z tej analizy układają się w pewną konstatację: iż dzieła polskich kompozytorów mimo stosowania nowoczesnych technik kompozytorskich są dość klasyczne w swojej formie.

Drugi rozdział zestawia kompozycje polskie z literaturą światową. Analizy płynące z tego rozdziału prowadzą do wniosku, iż kompozycje polskich kompozytorów wpisują się w ogólnoświatowe trendy pisania kompozycji na trąbkę, jednak eksperymenty brzmieniowe stosowane są bardziej zachowawczo.

W trzecim rozdziale przedstawiono sylwetki kompozytorów których utwory zostały nagrane na płycie CD i stanowią dzieło doktoratu.

Są to:

- Ewa Fabiańska Jelińska

Marcel Chyżyński

Aleksander Tansman

- Krzysztof Penderecki

Rozdział trzeci poświęcono także szczegółowej analizie kompozycji stanowiących dzieło doktoratu. Analizie poddano warstwę brzmieniową, tonalność oraz formę muzyczną.

Wybór kompozycji ma na celu ukazanie pełnego spektrum formalnego a także brzmieniowego polskich kompozycji XX i XXI wieku. Kolejność prezentowania dzieł podyktowana została nie tyle chronologią, ale zastosowaniem instrumentarium. Są to kompozycje:

- Ewa Fabiańska- Jelińska Preludium na trąbkę solo.

- Marcel Chyrzyński- Tribute to Miles

- Aleksander Tansman- Miniatury. Trio na trąbkę, waltornię i puzon

- Ewa Fabiańska- Jelińska- Trzy Tańce Polskie na kwintet dęty blaszany

- Krzysztof Penderecki- Concertino na trąbkę i orkiestrę symfoniczną.

Na podkreślenie zasługuje fakt, iż utwór poznańskiej kompozytorki Ewy Fabiańskiej Jelińskiej został stworzony specjalnie na potrzeby tej rozprawy doktorskiej.

Wnioski z analizy utworów:

- kompozycje nie były w swej estetyce tak mocno awangardowe jak w innych ośrodkach muzycznych na świecie, jednak stanowiły pewną syntezę różnych technik wykorzystywanych na przestrzeni wieków, w tym również współczesnych, jak np. preparowanie instrumentu

- prezentowane kompozycje stanowią obraz nowoczesności, osadzonej jednak w ramach powszechnie uznawanych za tradycyjne.

- odrzucanie dawnej estetyki nie było tożsamym z totalnym odrzuceniem dawnych środków melodycznych i technicznych